

**Промоција вредности и борба против
дискриминације и неприкладног понашања
у спорту**

Приручник за спортске тренере и тренере

Материјал за едукатора

Импресум

Овај комплет алата је резултат пројекта FAIR COACHING, финансираног од стране програма Еразмус+ Спорт 2019. године. Циљ му је да промовише широку свест међу тренерима, професионалцима и основним људима, навијачима, спортистима и породицама о дискриминаторском понашању које тренери и тренери могу применити у пракси. тренери према спортистима, посебно младим спортисткињама, које су најугроженије. Такође намерава да шири културу поштовања у спортској сфери и у целом друштву. За даље информације о пројекту, као и материјал за истраживање и подршку за преузимање, идите на www.фаирCoaching.eu.

Пројектни партнери дају широј јавности законску дозволу да користи њихов извештај.

Они могу:

- Користити дело
- Прилагодити дело по потреби
- Репродуцирати и делити оригинално или прилагођено дело са другима

Под лиценцом се мора навести оригинални извор, кад год се дело или дериват користи или дели. Даље, дело се не може користити комерцијално и сви деривати морају да се деле под истим условима лиценцирања. Све слике и уметничка дела у овој књизи појављују се уз дозволу одговарајућих појединаца и организација.

Пројекат у партнерству воде следеће организације:

Садржај

Увод	6
Информације за васпитача	6
Анкета	6
Падлет	7
Ментиметар	8
Jamboard од Google-а	8
Модул 1: Увод	10
Циљ	10
Наставне методе	10
Временски оквир	10
Алати	10
Увод у пројекат	10
Кључни налази ИО1 за пројекат FAIR COACHING	11
Кључни налази ИО2 за пројекат FAIR COACHING	11
Циљеви алата су	12
Кључни налази Финске студије о такмичарским спортовима (слајдови 10-19 FAIR COACHING алата; ппт презентација)	12
Задатак 1 Самооцењивање тренера	13
Модул 2: Шта је поштено тренирање?	15
Циљ	15
Наставне методе	15
Временски оквир	15
Алати	15
Задатак 1 Дискусија о тренерској култури и понашању у спорту	15
Задатак 2 Направите сажету дефиницију FAIR COACHINGа	15
Спорт - шта је то?	15
Вредности доброг спорта	16
Модул 3: Безбедан спорт за све	22
Циљ	22
Наставне методе	22
Временски оквир	22
Алати	22
Задатак 1 Безбедан спорт	22
Задатак 2 Људска права	22
Задатак 3 Дискусија о улози тренера	22

Задатак 4 Заклетва тренера	23
Декларација о људским правима – Шта су људска права?	23
Конвенција о правима детета	24
Модул 4: Спречавање дискриминације и неприкладног понашања	27
Циљ	27
Наставне методе	27
Временски оквир	27
Алати	27
Додатни материјал за учење	27
Задатак 1 Дефинисање појмова и/или давање експлицитних примера за сваки термин	27
Задатак 2 Дискусија о недоличном понашању у спорту како је писало у штампи	28
Задатак 3 Састављање контролне листе за спречавање неприкладног понашања у спортском окружењу и контролне листе за безбедне спортске организације	28
Модул 5: Водич корак по корак о томе како интервенисати у случају дискриминације, малтретирања и неприкладног понашања	30
Циљ	30
Наставне методе	30
Временски оквир	30
Алати	30
Задатак 1 Дискусија о улози тренера	30
Задатак 2 Позив на акцију!	31
Литература	33
Прилози	34
ФЕР ТРЕНИНГ:	34
Образац за самооцењивање тренера	34
Разумевање терминологије	34
Да, знам ово	34
Можда, али морам да научим нешто више о томе	34
Не, морам да научим много више о томе	34
Сопствена искуства	34
Да	34
Можда	34
број	34
Да ли сте лично доживели неко друго узнемиравање у спорту?	34
Да ли сте и сами искусили дискриминацију у спорту?	34
Искуства у спорту уопште	35

Да	35
број	35
Нисам сигуран	35
Шта могу и шта се ради у мом спорту	35
Да	35
број	35
Нисам сигуран	35

Увод

Анкета о самооцењивању тренера се такође може користити за прикупљање анонимних информација о тренутном знању тренера и заинтересованих страна у спортском окружењу (у клубовима, удружењима, школама, итд.) о питањима поштеног тренирања као што су сексуално узнемиравање, малтретирање, дискриминација и неприкладно понашање које треба користити као основа за планирање одговарајућих интервенција обуке.

Штавише, да ли примери представљени у комплету алата могу да функционишу као шаблони за клубове и спортске организације да креирају сопствене материјале и смернице за интервенције узнемиравања, злостављања, неприкладног понашања и расизма.

Информације за васпитача

Сваки модул је креиран да функционише независно од осталих модула и за потребе образовања треба изабрати модул који најбоље одговара околностима, ситуацији и циљаним исходима обуке.

Сваки модул има процену његове дужине; међутим, на дискрецији је васпитача да одлучује о временском року за задатке и да ли ће се сви задаци модула извршавати или само неки од њих. Васпитач је задужен да донесе информисану одлуку о томе који задаци одабраног модула су најпогоднији за сврху образовања.

Додатне информације, смернице и задатке васпитачи проналазе у напоменама уз слајдове. Важно је да васпитачи пажљиво прочитају белешке уз слајдове када припремају наставне сесије.

Модул 1 пружа основне информације о пројекту FAIR COACHING и ако се не користи као један од образовних модула, едукатор треба да се упозна са циљевима пројекта и основним информацијама како би пружио кратак преглед учесницима обуке пре него што дубље уђе у одабране модул обуке.

Задатак 1 у Модулу 1 је анкета о самооцењивању тренера. Може се користити за прикупљање анонимних информација од тренера о уоченом и/или доживљеном неприкладном понашању, сексуалном узнемиравању, малтретирању и дискриминацији и о тренутном нивоу разумевања ових ствари тренера, као и о њиховој способности да интервенишу, било онлајн или на папиру -формат.

Модул 3 је делимично заснован на онлајн курсу УН Декларација о правима детета. Предлаже се да се учесници курса замоле да заврше онлајн курс пре едукативног тренинга јер курс траје око 75 минута. Да бисте приступили курсу УН, потребно је креирати бесплатну пријаву за госте.

У читавом комплету алата користе се различити онлајн алати и апликације за подстицање дискусија, размену идеја и запажања и прикупљање резултата дискусија у малим групама који ће се поделити са већом студијском групом на крају одговарајућег задатка.

Анкета

Анкета о самооцењивању тренера се користи у 1. задатку Модула 1.

Анкета се може извршити или помоћу алата за анкетирање на мрежи или одштампањем анкете на папиру како би се дистрибуирала учесницима у учioniци.

Едукатори и корисници материјала пројекта FAIR COACHING могу креирати сопствену анкету о самооцењивању тренера или користити питања представљена у овој кутији са алаткама (погледајте прилоге на крају документа).

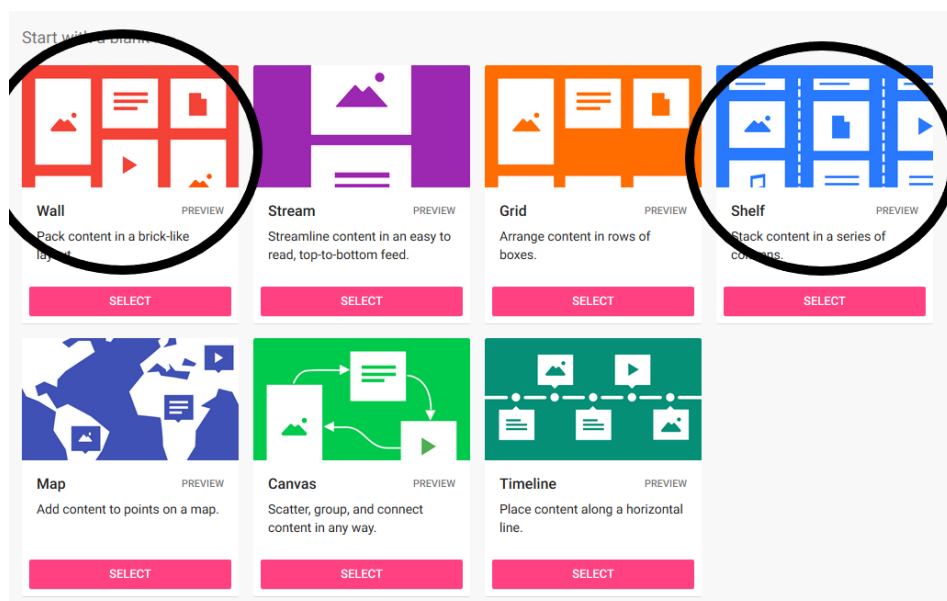
Када користите алатку за анкетање на мрежи, запамтите да свако питање поставите на обавезно како бисте избегли да испитаници анкете прескачу питања.

Могући бесплатни алати за онлајн анкетање су:

- Google forms; неограничен број анкета/образаца и неограничен број одговора
- SurveyLegend; неограничен број анкета/образаца и неограничен број одговора
- FreeOnlineSurvey; неограничен број анкета/образаца али ограничен на 1000 одговора
- HubSpot; неограничен број анкета/образаца и неограничен број одговора
- Изаберите алатку за онлајн анкету која је најлакша за коришћење и која најбоље одговара сврси.
- Плаћени алати за анкетање су такође опција, посебно ако их организација која спроводи FAIR COACHING едукацију већ користи.

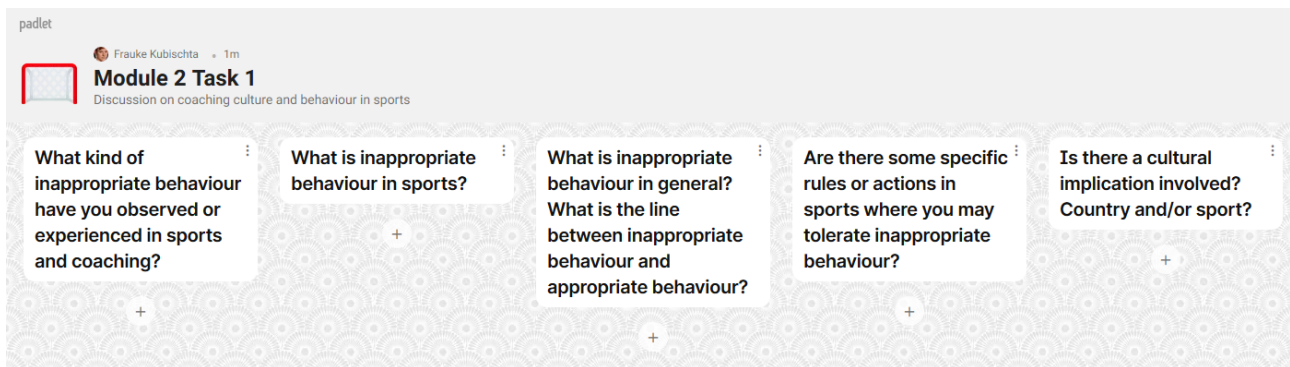
Падлет

Васпитач треба да региструје бесплатан налог на Падлет-у на www.padlet.com. Сваки корисник Падлета има три Падлета бесплатно (можете избрисати стари Падлет да бисте креирали нови).

Изаберите Формат полице за задатке у модулима (Модули 2 Задатак 1; Модул 3 Задатак 3; Модул 5 Задатак 1).

Пример за Модул 2 Задатак 1

Учесници приступају Падлет-у преко заједничког QR кода. Кликком на знак + испод питања могу да додају своје одговоре у Падлет.

Ментиметар

Васпитач треба да региструје бесплатан налог са ментиметром на www.mentimeter.com.

Ментиметар се користи за следеће задатке: Модул 2 Задатак 2; Модул 3 Задатак 1 и Задатак 4.

Приступ сваком Ментиметру се даје учесницима кроз дељење КР кода са њима.

За Модул 2 Задатак 2 изаберите отворени формат када креирате Ментиметар за сесију. Учесници имају могућност да додају своју отворену концизну дефиницију FAIR COACHINGa на слајд користећи највише 250 карактера.

Пример за Модул 2 Задатак 2

What is Fair Coaching? Create a concise definition of the Term Fair Coaching.

Fair Coaching is...

Када све групе додају своју сажету дефиницију у Ментиметар, васпитач може да покаже слајд кликом на функцију презентације у Ментиметру .

Jamboard од Google-a

Приступите Jamboard-у преко свог Google налога. Ако немате google/gmail налог, направите га бесплатно (не морате да користите налог е-поште, само га имате да бисте могли да користите све апликације којима добијате приступ преко њега, све су бесплатне) .

Jamboard се користи за следеће задатке: Модул 3 Задатак 2; Модул 4 Задатак 1 и Задатак 3; Модул 5 Задатак 1 (опционо) и Задатак 2.

У доњем десном углу кликните на шарени знак плус да бисте креирали нови Јам.

Додајте садржај слајду додавањем текстуалних оквира или лепљивих белешки. Када учините Jamboard доступним учесницима путем функције дељења (делите везу са њима или тако што ћете им послати везу преко WhatsApp-а, е-поште или на други начин, или креирањем QR кода и дељењем тога са учесницима) обавезно подесите функција дељења свима који имају везу на Интернету могу да приступе Jamboard-у, иначе неће моћи да постављају ништа на Jamboard-у.

Article 2

Everyone is entitled to all the rights and freedoms set forth in this Declaration, without distinction of any kind, such as race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth or other status. Furthermore, no distinction shall be made on the basis of the political, jurisdictional or international status of the country or territory to which a person belongs, whether it be independent, trust, non-self-governing or under any other limitation of sovereignty.

Модул 1: Увод

Гол

Циљ Модула 1 је упознавање учесника едукативне сесије са пројектом FAIR COACHING, као и да сами процене своју изложеност и искуство злостављања, дискриминације, непримереног понашања и сексизма.

Наставне методе

Методе наставе које се користе у овом модулу су предавање као и форма за самооцењивање која се може користити за почетак дискусије о темама FAIR COACHING-а.

Временски оквир

Овај модул би требало да траје око 50 минута до 1 сат да се заврши.

Алати

PowerPoint презентација и анкета (у папирном или онлајн формату; погледајте уводно поглавље за детаљније информације).

Образац анкете можете пронаћи у прилозима уз овај документ.

Увод у пројекат

FAIR COACHING је трогодишњи Еразмус+ пројекат који настоји да обезбеди неопходну свест тренерима и тренерима о неправедном, сексистичком и насилном дискриминаторном понашању како би се обезбедило здраво и инспиративно спортско окружење за професионалне и младе спортисте. FAIR COACHING се заснива на претпоставци да су сви тренери, чак и када тога нису свесни, едукатори и да функционишу као узори. Поред обogaћивања моторичких вештина и спортске интелигенције спортиста, тренери морају да утичу на личност спортиста са већим вредностима како би им помогли да развију свој идентитет.

Циљеви пројекта FAIR COACHING су:

- Промовисати свест међу тренерима, спортистима и њиховим породицама о дискриминаторском понашању у тренирању, а посебно према младим женама које су највише погођене мета непоштеног понашања.
  - Подржати све локалне и професионалне спортске организације да усвоје политике за борбу против неправедног и дискриминаторног понашања. Програм такође подржава ове спортске организације да отелотворе етичке смернице како у тренирању тако и у обуци.
  - Обезбедити алате спортистима, а посебно младима, да пријаве свако дискриминаторско, увредљиво или насилно понашање својих тренера и тренера.
  - Промовисати поштовање, фер и недискриминаторно понашање тренера и обуке код тренера свих врста спортских организација, како би се повећала свест.
  - Ширите добре примере у тренирању и поштовању, као и вршњачко подучавање међу спортистима, професионалним и основним, како би се повећала свест, активизам и извештавање о овом питању у Европи.
- Израда образовног материјала

Наше циљне групе су:

- Тренери, наставници спорта и наставници физичког васпитања
- Спортисти • Спортска тела и заједнице • Вође спортских тимова
- Регионалне и локалне спортске власти
- Родитељи

Кључни налази ИО1 за пројекат FAIR COACHING

1. Упркос чињеници да се тренери могу представљати као добри узор, неправедно поступање или понашање у спорту преовлађује и појављује се у различитим облицима.
2. Распрострањеност насиља и дискриминације међу тренерима и тренерима у професионалном и основном спорту показује потребу за развојем и применом алата који се односе на FAIR COACHING.
3. Потребно је обогатити постојеће структуре подршке и сарадњу са другим (спољним) заинтересованим странама.
4. Потреба за похађањем едукативних/тренинг иницијатива на тему правичности у коучингу или у вези са употребом алата о фер коучингу је значајно јака.

Кључни налази ИО2 за пројекат FAIR COACHING

1. Нису све земље партнери на пројекту развиле стратегије за превенцију дискриминације у истом степену
2. Финска и Француска су биле веома активне у прошлости у креирању акција и материјала за спречавање малтретирања, насиља, сексуалног и родно заснованог узнемиравања или другог неприкладног понашања у спорту и промовисале су етички одрживу спортску културу у етичким питањима.
3. Холандија се фокусирала на промовисање кодекса понашања за спортисте, тренере, родитеље и судије.
4. Истрагама је утврђена јасна потреба да се сексуализовано насиље у спорту стави на дневни ред свих земаља.
5. Посебно на идентификацији, праћењу или борби против неправедног и дискриминаторног понашања у тренерском раду, према спортистима и посебно младим спортисткињама.
6. Уочен је јасан недостатак алата за извештавање и праћење унутар организација.
7. Неопходне су ефикасне и напредне стратегије за програме подизања свести, обуку културе поштовања код младих и обезбеђивање здравог и инспиративног спортског окружења кроз смернице и кодексе понашања.
8. Истраживања су показала да су углавном непримерено вербално понашање, сексуално насиље и застрашивање, злостављање деце, сексуално и родно узнемиравање главни облици непримереног понашања.
9. Финска, Холандија и Француска већ спроводе програме подизања свести и Кодексе понашања.

Млади спортисти, жене и мушкарци, национални спортски савези, спортски клубови и тренери играју важну улогу у превенцији непримереног понашања. Они требало би да буду циљне групе за превенцију подизања свести о антисексистичком, насилном и дискриминаторском понашању.

Циљеви алата су

To increase understanding and knowledge on the topics

To stimulate discussion

To improve coaches' skills and understanding

For all coaches, volunteers, semi-professional, professional coaches, coaching managers, junior managers, stakeholders in the sport environment, etc.

Приручник као и сви остали материјали који су израђени у оквиру пројекта FAIR COACHING су материјал отвореног приступа и могу се преузети са веб странице пројекта за све заинтересоване за организовање едукативних тренинга о спречавању узнемиравања, злостављања и дискриминације у спортском окружењу, као и користити материјале као шаблоне за креирање сопствених превентивних мера. Комплет алата укључује едукативни материјал као и додатне материјале као што су линкови и додатне информације за васпитача. Приручник такође води едукатора да пронађе релевантнији материјал о теми која вас брине.

Поред комплета алата за едукаторе, пројекат FAIR COACHING-а креира Приручник за обуку за посматраче (ИО4).

Један од најпопуларнијих инструмената за промовисање безбедности у спорту је Кодекс понашања за све људе који се баве спортом. То је јасно написан опис прихватљивог и неприхватљивог понашања спортских лидера, спортиста, званичника, чланова одбора, родитеља и других заинтересованих страна у спортским организацијама, као и дисциплинских санкција у вези са тим. Као део FAIR COACHING пројекта биће креиран Партиципативни етички приручник (ИО5).

Кључни налази Финске студије о такмичарским спортовима (слајдови 10-19 FAIR COACHING алата; ппт презентација)

- На основу прикупљених података, сексуално и родно узнемиравање је уобичајено у спорту, али не чешће него другде у друштву.
- Узнемиравање у спорту је повезано са културним структурама као што су неједнакост полова и статус мањина
- Ризик од узнемиравања је повећан због женског пола, младости и такмичења на вишим нивоима конкуренције.
- Ризик од сексуалног узнемиравања и узнемиравања на основу пола је такође повећан због припадности сексуалној мањини, језичкој мањини, верској мањини или етничкој мањини.

Ова студија је истраживала распрострањеност сексуалног и родно заснованог узнемиравања у финским такмичарским спортовима. Студија је укључила 48 спортских савеза и организација и била је усмерена на такмичаре од 16 и више година. Циљна група студије била је око 160.000 такмичарских спортиста. Примљено је укупно 9.018 одговора на електронску анкету, истраживање је спровео Фински центар за интегритет у спорту (ФИНЦИС). Истраживачки институт за олимпијске спортове КИХУ је био партнер у пројекту.

(<https://suek.fi/wp-content/uploads/2020/09/Na%CC%88irinta%CC%88-suomalaisessa-kilpaurheilussa.pdf>)

Напомена васпитачу

Пронађите сличну студију спроведену у вашој земљи и размените слајдове означене финском заставом са информацијама из те студије. Ако таква студија није спроведена или не можете да пронађете релевантне материјале, можете представити финску студију. Али за дубље разумевање ситуације око теме пројекта у вашој земљи боље је користити сопствене резултате студија.

Задатак 1 Самооцењивање тренера

Материјал: Формулар за самооцењивање (онлајн или папирна верзија)

Едукација почиње извршавањем Задатка 1, где тренери процењују своје разумевање, искуства и сопствено понашање у вези са злостављањем, дискриминацијом и неприкладним понашањем.

Пример анкете можете пронаћи у прилозима уз овај документ. На дискрецији васпитача је да изабере начин спровођења анкете (онлајн или папир), као и да ли ће се користити шаблон анкете представљен у овом документу или ће се користити већ постојећа анкета њихове спортске организације.

Након попуњавања анкете може уследити кратак разговор о темама анкете са учесницима едукације, али је то добровољно и зависи од ситуације, учесника као и образовног окружења.

Главна функција Модула 1 и Задатка 1 је да дају учесницима сесије едукације и уводе у пројекат FAIR COACHING пре него што пређу на друге модуле и задатке.

Notes:

Модул 2: Шта је поштено тренирање?

Гол

Циљ Модула 2 је дубље испитивање FAIR COACHING-а и стимулисање дискусија о овој теми како би се створила дубља свест о тој теми.

Наставне методе

Методе наставе за модул 2 су предавања, као и дискусије у малим и великим групама на основу задатака.

Временски оквир

Овај модул би требало да траје око 90 минута да се заврши.

Алати

PowerPoint презентација за предавање и употреба ментиметра за потребе дискусије у малим и великим групама.

Погледајте уводно поглавље за информације о томе како да направите и користите ментиметар .

Задатак 1 Дискусија на тему Тренерска култура и понашање у спорту

Васпитач прави зид од палета користећи следећа питања:

- Какву врсту непримереног понашања сте приметили или доживели у спорту и тренирању?
- Шта је недолично понашање у спорту?
- Шта је уопште непримерено понашање? Која је граница између неприкладног понашања и одговарајућег понашања?
- Постоје ли нека посебна правила или радње у спорту у којима можете толерисати неприкладно понашање?
- Да ли постоји културолошка импликација? Држава и/или спорт?

Приступ Падлет зиду се даје учесницима дељењем КР кода са њима. Они могу да додају своје мисли и коментаре испод питања додиром на знак +. Када пролазите кроз постове, истакните неке занимљиве и потакните дубљу дискусију о теми са групом.

Задатак 2 Направите сажету дефиницију FAIR COACHINGa

Наставник прави Ментиметар (изаберите: отворене и говорне облачиће) и дели КР код са учесницима како би на слајд додали своју сажету дефиницију поштеног тренирања.

Када све мале групе додају своју дефиницију, васпитач дели Ментиметар са целом групом. Сада цела група расправља о једној дефиницији FAIR COACHING-а.

Спорт - шта је то?

Овај слајд (26) у презентацији није обавезан. По нахођењу васпитача да користи слајд и остави га у материјалима за презентацију или да га извади и покрије основне информације слајда у стилу предавања са учесницима.

Вредности доброг спорта

Следећи слајдови о вредностима доброг спорта и доброг тренирања су из пројеката и иницијатива које је развило Финско удружење тренера (27 – 34).

Наставник може одлучити да ли ће користити слајдове као такве и предавати садржај учесницима или ће креирати сопствени задатак око слајдова укључивањем учесника у дискусију о вредностима спорта и о томе како добар спорт може или треба да изгледа.

Идеја спорта је да се такмичи према претходно утврђеном скупу правила: да се одреди ко је најбољи на овом такмичењу и у овом контексту, и како се други такмичари пореде са победником. Да се такмичење одвија у оквиру спортске идеје и да сви дају све од себе да скор буде тачан је срж спорта.

Идеја спорта је и саморазвој, као и проналажење и коришћење пуног потенцијала. Спорт може понудити пут ка упознавању и развоју себе на много начина. У свом најбољем издању, спорт је могућност учења, напредовања и стицања различитих искустава.

На много начина, спорт се односи на емоције. Спорт нуди прилику да осетите и доживите различита осећања у окружењу под надзором. Пружа прилику да научите да идентификујете и регулишете своја осећања. Зато је важно да се радње у спорту одвија тако, да се и осећања радости и туге могу осетити на прави начин. У наставку су наведене вредности које су део доброг спорта.

1. Радост, узбуђење и страст

Постоји много разлога за бављење спортом. Вежбање промовише добро здравље и изазива радост, емоције и искуства. У свом најбољем издању, све активности су призване из саме спортске радости, узбуђења и страсти за спортом. Вежба је драгоцену саму по себи – спортом се бавите из задовољства.

2. Тежите изврсности и континуираном саморазвоју

У спорту се тежи што бољем учинку. Успех у спорту се заснива на развоју перформанси, напорном тренирању и на непрестаној вољи спортисте да се развија.

3. Трудност и упорност

Спортиста се суочава са успехом и недаћама у тренирању и такмичењу. Невоље су основни део учења и напретка. Спорт је дугорочан развојни процес заснован на покушајима и покушајима изнова. Да би се видела могућност раста у проблему, мора се задржати позитиван начин размишљања.

4. Поштовање и фер плеј

Поштовање живота и других је део доброг спорта. То значи поштовање спорта, спортиста, свих актера у спорту, као и правила.

5. Деловање заједно

У спорту је циљ заједнички. Тренирање и такмичење су тимски напор многих људи. У спорту, човек је увек део веће шеме. Спорт је тимски рад и ствара осећај заједништва својим актерима и гледаоцима.

Тренер који се понаша у складу са вредностима спорта

Добар тренер је заснован на вредностима спорта. Добар тренинг је описан у три следећа одељка.

Дужност тренера је да холистички помогне спортисти

Сарадња спортисте и тренера заснива се на поверењу. Тренер помаже спортистима да упознају себе, да идентификују своје ресурсе, да постану сами себи лидери и да сарађују са другима.

Coaching је дуготрајан процес који укључује успехе, неуспехе, покушаје и учење кроз њих.

Спортиста је активан глумац. Тренер укључује спортисту у планирање, спровођење и праћење активности.

Тренер жели да упозна себе и да идентификује сопствене мотиве за тренирање

Тренер познаје себе и уме да идентификује сопствене снаге и слабости. Тренер се не плаши да буде он/она.

Тренер схвата сопствену улогу као пример и узор. Тренер ствара позитивну и добру атмосферу за процес учења. Тренер подједнако третира спортисте, као и друге актере који су укључени.

Тренер ради свој посао страствено и професионално, а тренер тежи континуираном саморазвоју.

Коучинг има ефекте

Спорт је део културе, који пружа животне садржаје и широк спектар могућности за реализацију. Спорт ствара радост, ентузијазам и страст за сопствени рад. У складу са тим духом, мисија тренера је да помогне спортисти да успе, да напредује и да расте као личност.

Учење и тежња ка напретку су у срцу коучинга. Важна је улога тренера у спорту. Тренер је вођа процеса тренирања и уједињујућа снага између спортисте и различитих заинтересованих страна. У тренуцима неуспеха, тренер је енергетски извор снаге са способношћу да мотивише, као и да изнова покреће процес сарадње.

Напредак и сарадња у спорту могу послужити као пример за друге секторе друштва. Тренирање је планиран и дугорочан процес сарадње између спортисте и његове мреже подршке. Ове вештине су корисне и за друге секторе друштва.

Спорт ствара заједницу. Човек може доживети јаке емоције и искуства бавећи се спортом. Спорт производи радост, тугу, успехе и разочарења у организованом окружењу. Заједнички рад акумулира широк спектар вештина. Истовремено, ствара снажан осећај заједништва и међу спортистима и међу гледаоцима.

Услови за добар спорт

Да би основне идеје доброг спорта ступиле на снагу, сваки појединац има право да:

- доживети радост од бављења спортом
- бити третиран једнако
- деловати у безбедном окружењу и атмосфери
- учествовати у фер игри у којој се такмичи и понаша по правилима и даје све од себе да исход буде фер
- бавити се здравим и чистим спортовима
- деловати у складу са сопственим циљевима и полазиштима и постати вредни
- изнети било какве притужбе.

Тренерски однос

Однос између тренера и спортисте је често веома смислен однос, однос моћи и уговорни однос. Оба партнера имају права и обавезе једни према другима. Права и одговорности варирају у различитим фазама на путу спортисте. Тренер мора препознати важност односа моћи и ограничења у њиховом вршењу моћи. Тренер и спортиста морају бити у стању да верују да ће се обоје држати заједнички договорених ствари. Договорене ствари морају бити у складу са нивоом развоја спортисте. Предуслов за тренерски однос је разумевање и разматрање целог живота спортисте. Достојанство тренера или спортисте никада не зависи од количине успеха у спорту.

Добри спортови на путу спортисте:

Дечији спорт:

Главни циљ у дечијем спорту је стицање радости од бављења спортом и вежбања. Ова спортска радост је подстакнута учењем, изградњом друштвених односа, разним емоцијама и разиграним такмичењем. Важно је да се дете сусреће као појединац и да се чује. Дете има право на безбедан спорт. Одрасли који се баве дечјим спортом треба да разумеју своју улогу као пример и своју одговорност у квалитету активности. Одрасли треба да сарађују на начин да активност подржава и доприноси здравом и безбедном расту и развоју могућег свестраног вежбања детета. Одговорност за подизање детета припада родитељима. Тренер подржава васпитање детета, а тренер има право на подршку родитеља, спортског клуба и других актера. Сви укључени у активност учествују у изградњи атмосфере. У овим активностима важно је да се води рачуна о другима како би се радост, учење и сигурност остварили за све у свим околностима.

Омладински спорт:

У омладинском спорту, главни циљ је пронаћи радост и уживање у вежбању и спорту у активностима које иду руку под руку са циљевима. Уживање у вежбању и спорту произилази из обављања активности које иду у складу са циљевима, постављања одговарајућих циљева и пријатне и безбедне атмосфере. Спортиста има право на здрав, чист и поштен спорт. Одговорност одраслих је да створе отворену интеракцију са младом особом како би подржали њихов раст и спортске активности. Тренерски однос је однос поверења заснован на поштењу, где спортиста постепено постаје одговоран за сопствени спорт. Одговорност тренера за спортисту је заснована на узрасту спортисте са којим ради. Тренер и спортиста имају право на сопствене вредности и тренирање се заснива на заједнички договореним праксама и посвећености тим праксама. Спорт нуди прилику за дугорочан саморазвој и широк спектар искустава учења.

Спортови за одрасле:

Ентузијазам и страст су покретачке снаге у спорту за одрасле, без обзира на ниво циљева. У такмичарском спорту одраслих на највишем нивоу, најважнија је могућност да се досегне највећи потенцијал. Могућност да се достигне свој пуни потенцијал је укорењена у страсти, посвећености, правим циљевима, давању најбољег од себе и преузимању одговорности. Однос тренера је заснован на договору о заједничким праксама и на уверењу да ће оба партнера радити у корист једни других. Тренер и спортиста разумеју утицај њихових поступака на ширу шему. Тежња ка најбољем захтева проналажење својих граница и преузимање ризика. Учити нешто ново и тежити најбољем могуће је ако неко има дозволу да пропадне и учи из тога. Уобичајени избори су свесни и засновани на искрености и најбољој потенцијалној стручности. На тај начин је могуће преузети одговорност за донете одлуке. И тренер и спортиста граде атмосферу и културу која поштује друге, као и правила спорта.

Знаци добре обуке/праксе

- Безбедно радно окружење
- Позитивност: радост, љубазност, уважавање, подршка
- Односи и интеракција: поверење, сигурна атмосфера
- Учење: подржавање покушаја и настојања
- Присуство: ентузијазам и страст
- Значајно/значајно: циљеви, раст и развој

Good coaching!

Белешка! Дobar тренинг је дефинисан према финским материјалима. Такође можете користити дефиниције своје земље. Опциона могућност дискусије ако одговара сесији.

Да ли сте икада размишљали о спортском тренирању нашироко? На којим вредностима се заснива коучинг? Шта је добро тренирање? Која је улога тренера? Какав је значај тренера у развоју спортисте у спорту, као и у животу уопште? Шта спортски коучинг нуди друштву? Која права и одговорности има сваки пандан у овом међусобном односу између тренера и спортисте? Како се ове ствари мењају док спортиста напредује на свом путу?

У 2016. години, Удружење финских тренера, заједно са професионалним тренерима Финске (САВАЛ) и Финским олимпијским комитетом, објавило је упутство под називом „Тренер је важан“ који делује као етички кодекс понашања за финске тренерске сцене. Садржај није листа ограничења, већ више као сажет опис онога што је поштено и добро. Кодекс понашања доноси вредности на којима тренирање треба да се заснива, улогу тренера и какав треба да буде однос између тренера и спортисте у различитим фазама њиховог пута. Упутства „Тренер је важна“ нуде могућност тренеру да одражава своје поступке и етичност тих поступака.

Било би добродошло када би упутства „Тренер је битан“ покренула дискусију о коучингу и убрзала промену у тренерској култури од техничко-тактичког тренирања специфичног за спорт до културе тренера која ставља нагласак на управљање људским ресурсима – до тренирања где је улога тренера да помогне спортисти.

Добро тренирање

Дobar коучинг подразумева тренирање особе у индивидуалним и тимским спортовима. Да би успео да помогне спортисти, тренер мора да познаје како себе, тако и свог спортисту. Coaching је дугорочан развојни процес, у којем оба партнера уче. Учење се заснива на унутрашњим мотивацијама спортисте. У коучингу, то значи да тренер помаже спортисти да пронађе своје унутрашње мотиве и своје личне изворе снаге.

У активностима усмереним на спортисте, најважнији циљ тренера је да помогне спортисти да развије и користи сопствене ресурсе. Спортиста је у центру – као и његови/њени ресурси и унутрашња жеља за учењем. Спортиста је укључен у све фазе тренерског процеса: планирање, имплементацију и евалуацију. На тај начин, спортиста постаје одговоран за сопствене поступке и има снажан осећај власништва над бављењем спортом.

У активностима усмереним на спортисте, захтевна је и улога тренера и спортисте. Разликује се од тренирања усмереног на тренера или тренирања заснованог на учинку и захтева способност да се изгради интеракција спортиста-тренер. Тренер има одговорност у целокупној слици тренерског процеса. Улога и одговорност тренера варирају у зависности од тога где се спортисти налазе на свом путу.

<https://www.suomenvalmentajat.fi/in-english/promoting-good-coaching-and-appreciation-for-coaches/coach-matters/>

Знаци добре обуке/праксе

Ово је изборни задатак за учеснике који треба да изврше када се врате у своје спортско окружење. Они могу да користе контролну листу да процене сопствену праксу или праксу вршњачког тренера, да виде да ли постоје области које би се могле развити у вези са добром обуком/праксом.

Notes:

Модул 3: Безбедан спорт за све

Гол

Циљ Модула 3 је да учесници буду у стању да дефинишу шта је безбедан спорт за све, присећајући се шта су основна људска права као и права детета, и да након завршетка модула буду у стању да опишу која је улога тренера у стварању безбедног спорта за све.

Наставне методе

Модул 3 је представљен у формату предавања и задаци се изводе у малим и великим групама.

Временски оквир

Процењује се да је за завршетак Модула 3 потребно око 2 сата.

Алати

Модул 3 је заснован на информацијама за наставника датим у овој датотеци, као и на ПоверПоинт слајдовима и одељцима за белешке који се налазе испод слајдова.

PowerPoint, Падлет, Ментиметар, Flipchart, Видео снимци

Слајд 38 није обавезан и васпитач га може извадити из презентације. Ако је уклоњен, не заборавите да копирате везе до сопствених материјала и отворите их у веб претраживачу пре почетка сесије.

Ментиметар се користи за задатак 1 и 4.

Задатак 1 Безбедан спорт

За задатак 1 направите Ментиметар у облаку речи са 10 уноса по учеснику. Поделите са учесницима QR код на слајду предавања у презентацији. Затим отворите Ментиметар у прегледачу и поделите облак речи са разредом. Што је већа реч на облаку, више је одабрало исту реч.

Задатак 2 Људска права

За задатак 2 направите онолико Jamboard слајдова колико је потребно за број малих група. У горњој средини екрана изнад белог правоугаоника можете додати онолико слајдова колико је потребно.

Када делите Jamboard, не заборавите да га подесите тако да свако ко има везу може да приступи.

Додајте чланове Декларације УН за људска права на слајдове пре седнице. Ово је најбоље урадити коришћењем тастера на тастатури и копирањем и лепљењем у празан оквир за текст на слајду. Изаберите Декларацију УН за људска права на одговарајућем језику. Преведена је на преко 500 језика.

Слајд 42 се може користити за затварање дискусије о људским правима и њиховим импликацијама на и у спорту.

Слајд 43 представља финске законе који утичу на бављење спортом. Пронађите законе из ваше земље који имају импликације на равноправност и спорт, ако не постоје, користите финске законе као пример.

Задатак 3 Дискусија о улози тренера

Задатак саморефлексије и групне дискусије о следећа три питања:

Која је ваша улога као тренера у клубу у погледу безбедног спорта за све?

Шта већ радите у свом клубу да се према свима односите поштено?

Шта бисте могли да побољшате?

У онлајн окружењу направите Падлет зид за учеснике да остављају коментаре испод питања. У окружењу у разреду користите flipchart за прикупљање коментара од тренера.

Задатак 4 Заклетва тренера

У задатку 4 од учесника се тражи да заједно сачине заклетву тренера у малим групама. Када су спремне, мале групе деле своје заклетве и онда цела група ствара једну заједничку заклетву.

У окружењу у разреду користите белешке и flipchart папир за заклетве, у онлајн окружењу користите Ментиметар за мале групе да постављају своје заклетве.

Пример заклетве тренера је представљен на слајду 48

Додатне информације за слајд 39 Задатак 1 Безбедан спорт

Спорт је најпопуларнија активност којом се деца и млади баве у свим европским државама чланицама, међутим, млади спортисти могу бити веома рањиви.

Спорт игра важну улогу у друштву и за промоцију људских права. Кроз спорт, и његове принципе поштовања и фер-плеја, можемо ујединити људе преко граница и можемо премостити друштвене, културне и економске поделе. Спорт нас може научити вредним лекцијама о недискриминацији и инклузивности и може нам показати како може изгледати равноправно учешће. Спорт може да изазове стереотипе, што нам помаже да разбијемо баријере у друштву и покренемо напредак у питањима која су од суштинског значаја за уживање наших људских права. Међутим, и даље постоје питања која утичу на уживање људских права оних који се баве спортом, на свим нивоима, од спортиста и навијача, до радника и медија.

Декларација о људским правима – Шта су људска права?

„Сва људска бића су рођена слободна и једнака у достојанству и правима.” То важи и за спорт.

Сви, свуда, имају иста права као резултат наше заједничке људскости. Сви имамо једнако право на наша људска права без дискриминације. Сва ова права су међусобно повезана, међузависна и недељива.

Људска права су стандарди који признају и штите достојанство свих људских бића. Људска права одређују начин на који појединачна људска бића живе у друштву и једни с другима, као и њихов однос према држави и обавезе које држава има према њима.

Закон о људским правима обавезује владе да раде неке ствари, а спречава их да раде друге. Појединци такође имају одговорности: користећи своја људска права, морају поштовати права других. Ниједна влада, група или појединац нема право да чини било шта што крши туђа права.

Универзалност и неотуђивост

Људска права су универзална и неотуђива. Сви људи свуда у свету имају право на њих. Нико их се добровољно не може одрећи. Нити га други могу одузети њему или њој.

Недељивост

Људска права су недељива. Било да су грађанске, политичке, економске, социјалне или културне природе, сви су они својствени достојанству сваке људске личности. Сходно томе, сви они имају једнак статус права. Не постоји таква ствар као што је 'мало' право. Не постоји хијерархија људских права.

Међузависност и међусобна повезаност

Остварење једног права често зависи, у потпуности или делимично, од остваривања других. На пример, остваривање права на здравље може зависити од остваривања права на образовање или права на информисање.

Једнакост и недискриминација

Сви појединци су једнаки као људска бића и на основу урођеног достојанства сваке људске личности. Сва људска бића имају право на своја људска права без дискриминације било које врсте, као што су раса, боја коже, пол, етничка припадност, старост, језик, вера, политичко или друго мишљење, национално или социјално порекло, инвалидитет, имовинска, рођена или други статус као објашњавају уговорна тела за људска права.

Учешће и инклузија

Сваки човек и сви народи имају право на активно, слободно и смислено учешће, допринос и уживање грађанског, политичког, економског, друштвеног и културног развоја, кроз који се могу остварити људска права и основне слободе.

Одговорност и владавина права

Државе и други носиоци дужности морају се придржавати правних норми и стандарда садржаних у инструментима о људским правима. Ако то не учине, оштећени носиоци права имају право да покрену поступак за одговарајућу накнаду пред надлежним судом или другим судијама, у складу са правилима и поступцима предвиђеним законом.

Конвенција о правима детета

Конвенција УН о правима детета нас обавезује да заштитимо децу, како не би доживела било какву врсту злостављања. Права детета као и гарантовање добробити детета морају бити приоритет у свим активностима спортског клуба.

Деца и млади имају иста општа људска права као и одрасли, као и посебна права која признају њихове посебне потребе. Деца нису ни власништво својих родитеља, нити су беспомоћни објекти добротинства. Они су људска бића и субјекти су својих права.

Конвенција о правима детета утврђује права која се морају остварити да би деца развила свој пуни потенцијал.

Конвенција нуди визију детета као појединца и као члана породице и заједнице, са правима и обавезама примереним његовом или њеном узрасту и степену развоја. Препознавање права детета на овај начин, Конвенција чврсто поставља фокус на цело дете.

Конвенција признаје основно људско достојанство све деце и хитност обезбеђивања њиховог благостања и развоја. То јасно показује идеју да основни квалитет живота треба да буде право све деце, а не привилегија коју ужива неколицина.

Права детета и зашто су важна? Кратак курс

Овај кратки курс ће трансформисати и/или освежити ваше разумевање права детета и приступа правима детета, упознати вас са мандатом УНИЦЕФ-а који се односи на права детета и инспирисати вас да примените сочиво права детета у свом свакодневном раду и животу.

Национални закони земље

На пример, закони једнакости и закони спорта и вежбања.

Обећање тренера (тренерска заклетва)

Осигуравамо да спортске активности стварају позитивна искуства за све. Чувамо децу, младе и одрасле од малтретирања, узнемиравања и другог неприкладног понашања.

Осигуравамо сигурност наших активности и услова. Стварамо радно окружење које промовише здравље и здрав начин живота.

Сви се могу осећати добродошли у спортским активностима без обзира на пол, етничку припадност, инвалидитет, сексуалну оријентацију, материјално стање или било коју другу околност.

(Извор: Програм одрживости за спортску заједницу 2020–2024:

https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2020/03/24a43db4-vastuullisuusohjelma_eng.pdf)

Notes:

Модул 4: Спречавање дискриминације и неприкладног понашања

Гол

Циљ овог модула је да пружи примере и подели постојеће праксе о томе како спречити дискриминацију и непримерено понашање у спорту. Сваки учесник оцењује сопствене активности у вези са темом модула.

Наставне методе

Основне информације о теми модула преносе се путем предавања, примери и праксе се размењују у раду малих и великих група.

Временски оквир

Модул би требало да траје око 2 сата да се заврши.

Алати

PowerPoint, Google Jamboard, flipchart и пост-ит белешке, видео, новински чланци

Додатни материјал за учење

Додатни наставни материјал за едукатора је наведен на слајду 71. Линкови се могу користити и током предавања да се учесницима покаже да је ова тема све време заступљена у медијима.

Приликом припреме наставног материјала за наставну сесију, васпитач треба да извади слајд 51 из презентације. Садржи термине за задатак 1.

Од слајдова 53 до 69 изаберите оне појмове које ће учесници дефинисати у задатку 1. Ако желите, можете оставити неке додатне слајдове како би се подстакла додатна дискусија о теми.

Задатак 1 Дефинисање појмова и/или давање експлицитних примера за сваки термин
За задатак 1 поделите учеснике у мале групе и свакој групи дајте одређени број појмова за дефинисање, добар број је 2-4 појма.

За сесију у разреду, користите постове за групе да напишу дефиниције или подесите Google Jamboard за сваку групу на којој ће објавити своје дефиниције.

За сесију на мрежи, нека се групе раздвоје по собама и користите Google Jamboard да заједно радите на дефиницијама.

Поред или уместо дефинисања појмова, учесници такође могу дати експлицитне примере за сваки термин који су приметили или чули у сопственом спортском окружењу. Поред тога, они такође могу дати пример како да интервенишу када су сведоци ситуације.

Када су мале групе спремне са својим дефиницијама и/или примерима, нека поделе дефиниције са целом групом ако се користе поштари, или покажу Jamboard слајдове кроз пројектор са целом групом.

Додатни задатак (није обавезан) Појмови које група остави недефинисаним могу се представити целој групи на крају рада у малој групи када свака група подели своју дефиницију са целом групом. 10-20 мин у зависности од тога колико термина нису покриле мале групе.

Други додатни задатак је да се у целој групи детаљније разговара о разлици између играња и малтретирања, једнакости и једнакости.

Задатак 2 Дискусија о неприкладном понашању у спорту како је писало у штампи

За задатак 2 изаберите 2-4 новинска чланка (ако је група веома велика потребно је више чланака; или нека неколико група расправља о истом чланку) објављена у вашој земљи који се баве расизмом, неприкладним понашањем и дискриминацијом у спорту. Слајд 73, на пример опис чланка из финске штампе.

За поставку у настави, одштампајте чланке и поделите их свим учесницима. Имајте копију чланка за штампу за сваког учесника. Алтернативно, можете дистрибуирати чланке као пдф датотеке учесницима, тако да могу да их читају на својим телефонима или лаптопу.

За онлајн подешавање дистрибуирајте чланке као пдф датотеке како би учесници могли да читају и користе себе за секцију у Зоом-у или тимовима за дискусије у малим групама.

Упутите групе у исто време да не само да дискутују о чланцима већ и о следећа два питања:

Како се овакво непримерено понашање може спречити?

Које смернице су потребне на нивоу удружења и клуба у спорту да би се спречило недолично понашање у спорту?

Запишите кључне тачке дискусије на flipchart-у за сесију у одељењу, а за онлајн сесију презентацији се додаје обичан слајд где наставник додаје кључне тачке из група док оне деле своја размишљања.

Слајд 73 се може уклонити из презентације пре почетка образовне сесије.

Задатак 3 Састављање контролне листе за спречавање неприкладног понашања у спортском окружењу и контролне листе за безбедне спортске организације

За задатак 3 мале групе раде заједно на састављању контролне листе за спречавање неприкладног понашања у спортском окружењу и контролне листе за безбедне спортске организације.

Које смернице су потребне на нивоу удружења и клуба у спорту да би се спречило недолично понашање у спорту?

Шта би контролна листа укључивала да би се спортске организације сматрале безбедним, посебно за децу учеснике?

За контролне листе користите оловку и папир или Jamboard да поделите резултате малих група.

Слајдови од 75 до 78 су примери контролних листа за спречавање неприкладног понашања и карактеристике безбедне спортске организације.

Напомена за едукатора: Пронађите сличне контролне листе из своје земље и поделите их са учесницима.

Notes:

Модул 5: Водич корак по корак о томе како интервенисати у случају дискриминације, малтретирања и неприкладног понашања

Гол

Циљ Модула 5 је да уведе неке примере и постојеће смернице о томе како пријавити неприкладно понашање, подићи свест о неопходности интервенисања неприкладног понашања и зашто је то толико важно учинити.

Наставне методе

За Модул 5 наставне методе су предавања и рад у малим и великим групама.

Временски оквир

Предвиђено трајање Модула 5 је око 1,5 сат.

Алати

Задаци за Модул 5 су испуњени коришћењем Jamboard-а, Падлета, постице белешки, flipchart папира и белешки за саморефлексију.

Задатак 1 Дискусија о улози тренера

Задатак 1 је дискусија у малој групи о улози тренера користећи следећа два питања као подстицаје за дискусију.

Која је ваша улога као тренера у спречавању дискриминације и неприкладног понашања?

Како можете да интервенишете када видите дискриминацију и непримерено понашање у спортском окружењу, али и ван њега?

Учесници треба да осмисле листу примера шта да кажу или ураде када наиђу на дискриминацију, малтретирање или неприкладно понашање.

Мале групе или праве белешке користећи Падлет или Jamboard или лепљење.

Када се заврши рад у малој групи, све групе деле своје резултате у великој групи.

Задатак саморефлексије (сваки учесник појединачно)

Саморефлексија:

Шта сада радите да се према свима односите фер у свом клубу (сваки тренер размишља о ситуацији у свом клубу)?

Шта бисте могли да побољшате у клубу?

После саморефлексије следи групна дискусија у којој следећа два питања могу помоћи као подстицај за подстицање дискусије.

Шта треба побољшати?

Да ли им је потребно више смерница и поступака корак по корак да би могли да интервенишу или им је потребна примењена пракса у играма улога?

Како се борити против расизма – изјава ФА

Важно је да сви схвате да је одговорност сваке особе да реагује и говори.

Ко је одговоран за борбу против дискриминације, расизма итд.? Снажне изјаве спортских савеза су важан део свести и интервенције.

Након Европског првенства у фудбалу, Енглеска фудбалска асоцијација, селектор тима и играчи јавно су осудили све облике расистичког понашања.

МОГУЋНОСТ ДОБРОВОЉНЕ ДИСКУСИЈЕ:

Ово може бити поента за кратку дискусију у целој групи о томе како су удружења и спортске институције у својој земљи реаговале на појаве дискриминације, злостављања, насиља и недоличног понашања у спорту. Да ли су те институције могле снажније да реагују?

Задатак 2 Позив на акцију!

Дискусија у малим групама о томе шта би сваки тренер, спортиста или особа требало да предузме када примети, примети или мора да интервенише у неприкладном понашању. Од сваке групе се тражи да своје кораке/смернице за интервенцију учини што визуелнијим, укључујући смернице о томе шта да каже и ради на Jamboard-у.

Директно питање учесницима након завршеног групног рада: Да ли знају које институције да контактирају у својим земљама како би пријавили инциденте или добили више информација о томе како да интервенишу у недоличном понашању? Затражите дизање руку у разреду као одговор на ово питање.

Слајдови 85 до 89 су фински примери акционих корака и смерница о интервенцијама и пријављивању уоченог неприкладног понашања. Обратите пажњу на додатни текст у одељку за белешке на сваком слајду за више информација о теми.

Став према дискриминацији и неприкладном понашању треба да буде такав да се све сумње, забринутости или наводи о повреди морају озбиљно схватити и на одговарајући начин реаговати.

Добро је размислити, која је улога спортских савеза или која је улога званичника утакмице или догађаја? Има ли неко храбрости да интервенише? Да ли појединци имају вештине да интервенишу? Које су различите ситуације наишле?

На пример, у малтретирању:

Када се ситуације решавају пре него што се претворе у дуготрајно малтретирање, лакше је изградити безбедну културу поштовања у којој се малтретирање не толерише.

Одговорност одрасле особе је да интервенише у малтретирању. Охрабрите спортисте да кажу када су сведоци малтретирања и обавестите их са ким могу да контактирају и са ким могу да разговарају.

Малтретирање у детињству је негативно искуство које може имати далекосежне последице у одраслом добу.

Ако дете укључено у активности клуба пријави да одрасла особа малтретира, руководство клуба мора бити одмах обавештено. Клуб има одговорност да истражи све случајеве малтретирања и да се консултује са свим укљученим странама.

Слајд 90 представља један од могућих начина на који се на клубском нивоу може интервенисати узнемиравање и неприкладно понашање.

Проверите са учесницима да ли знају да ли њихов клуб или удружење има такав водич корак по корак.

Notes:

Референце

<https://www.suomenvalmentajat.fi/in-english/promoting-good-coaching-and-appreciation-for-coaches/coach-matters/>

<https://www.uefa-safeguarding.eu/>

<https://www.playbytherules.net.au/>

<https://www.ukcoaching.org/>

<https://www.icoachkids.eu/>

https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2020/03/24a43db4-vastuullisuusohjelma_eng.pdf

https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/e81f6dd8-37a9-426c-b812-35e99f9d7b8a/Fact_Sheet_EAC-2013-0494

<https://cfnhri.org/human-rights-topics/sport-and-human-rights/>

<https://www.unicef.org/child-rights-convention/what-are-human-rights>

<https://www.unicef.org/child-rights-convention/child-rights-why-they-matter>

<https://www.crer.scot/what-is-racism>

ФЕР ТРЕНИНГ:

Образац за самооцењивање тренера

Разумевање терминологије

	Да, знам ово	Можда, али морам да научим нешто више о томе	Не, морам да научим много више о томе
Да ли разумете шта значи сексуално узнемиравање?			
Да ли разумете шта значи расизам?			
Да ли разумете шта може бити несексуално узнемиравање?			
Да ли разумете шта је малтретирање?			
Да ли разумете шта се подразумева под дискриминацијом?			

Сопствена искуства

	да	Можда	Не
Да ли сте и сами искусили сексуално узнемиравање у спорту?			
Да ли сте и сами искусили расизам у спорту?			
Да ли сте лично доживели неко друго узнемиравање у спорту?			
Да ли сте и сами искусили малтретирање у спорту?			
Да ли сте и сами искусили дискриминацију у спорту?			

Искуства у спорту уопште

	да	Не	нисам сигуран
Да ли сте видели или чули за сексуално узнемиравање у спорту?			
Да ли сте видели или чули за расизам у спорту?			
Да ли сте видели или чули неко друго узнемиравање у спорту?			
Да ли сте видели или чули малтретирање у спорту?			
Да ли сте видели или чули за дискриминацију у спорту?			

Шта могу и шта се ради у мом спорту

	да	Не	нисам сигуран
Да ли знам шта да радим у случају злоупотребе или неприкладног понашања?			
Да ли бих се усудио да интервенишем након што сам видео неприкладно понашање?			
Да ли знам како да се носим са недоличним понашањем у сопственом спорту?			
Да ли знам како да се носим са недоличним понашањем у свом клубу?			